12. SINIF DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ
1. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI SENARYOLARINA YÖNELİK SORU ÖRNEKLERİ

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce eğitim kurumu sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolarda yer alan kazanımlardan bazılarına yönelik soru örnekleri hazırlanmıştır.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

1. dönem konu soru dağılım tablolarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

Soru çözümlerine ulaşmak için karekodu okutunuz.

Not: Soru örneklerinin kazanımları, öğretmenlerimizin kazanım ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu kazanım ifadelerine sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

Kazanım: 12.2.1. Türklerin Müslüman olma sürecini açıklar.

1. "Türklerin İslamlaşma sürecinde Gök-Tanrı inancına ait bazı temel ilkelerin, İslam'ın inanç esaslarıyla benzerlik taşıdığı kabul edilmektedir. Bu benzerlik ise onların Müslüman olmalarını kolaylaştırmıştır.

Bu metinde bahsedilen hususu kolaylaştıran benzer ilkelerden ikisini yazınız.

Kazanım: 12.2.2. Dinî anlayış ve kültürümüzün oluşmasında etkili olan bazı şahsiyetleri tanır.

2. Ahi Evran, yeni yurt edindiği Anadolu coğrafyasında bir tasavvufi düşünceye ve fütüvvet ilkelerine bağlı kalarak halka inanç ile ibadet esaslarını öğretmek suretiyle maneviyat eğitimi vermiştir. Diğer taraftan da iş yerlerinde usta, kalfa, çırak münasebetlerini ve buna bağlı olarak iktisadi hayatı düzenleyen ahlaki mesleki kuralların yer aldığı bir teşkilat kurmuştur.

a. Buna göre, Ahi Evran'ın oluşturduğu teşkilatın adını yazınız.

b. Bu teşkilata girebilmenin şartlarından ikisini yazınız.

Kazanım: 12.2.2. Dinî anlayış ve kültürümüzün oluşmasında etkili olan bazı şahsiyetleri tanır.

3. İslam anlayışının oluşmasında etkili olan bazı âlimlerin eserleri verilmiştir. Bu eserlerin kime ait olduğunu yazınız.

Tevilatü'l- Kur'an:

Fıkhü'l- Ekber:

Er- Risale:

Kazanım: 12.2.3. Nisâ suresi 69. ayette verilen mesajları değerlendirir.

4. "Kim Allah'a ve peygambere itaat ederse işte onlar; Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberlerle, sıddıklarla, şehitlerle ve iyi kimselerle birliktedirler. Bunlar ne güzel arkadaştır." (Nisa suresi, 69. ayet)

Bu ayetteki altı çizili ifade ile anlatılmak isteneni kısaca açıklayınız.

Kazanım: 12.3.1. İslam düşüncesinde tasavvufi düşüncenin oluşum sürecini değerlendirir.

5. “Hz. Muhammed’in (sav) sade yaşantısı”**nın, tasavvufi düşüncede bulunan anlayışlardan hangisi ile ilgili olduğunu yazarak bu anlayışı açıklayınız.**

12. SINIF 1. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU VE ÖRNEK SENARYOLAR

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması için her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağının önceden öğrencilere bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için il sınıf/alan zümreleri ve Ölçme ve Değerlendirme Merkezi Müdürlüğü ile birlikte oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak il sınıf/alan zümrelerine yardımcı olmak üzere örnek konu soru dağılım tabloları hazırlanmıştır.

12. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Konu Soru Dağılım Tablosu

Ünite	Öğrenme Alanı	Kazanımlar	2. Sınav Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav	
			1. Senaryo	2. Senaryo
İslam ve Bilim	1. Din-Bilim İlişkisi	12.1.1. Din-bilim ilişkisini tartışır.		
	2. İslam Medeniyetinde Bilim ve Düşüncenin Gelişimi	12.1.2. İslam medeniyetinde bilim ve düşüncenin gelişim sürecini değerlendirir.		
	3. İslam Medeniyetinde Öne Çıkan Eğitim Kurumları	12.1.3. İslam medeniyetinde öne çıkan eğitim ve bilim kurumlarını tanır.	1	2
	4. Müslümanların Bilim Alanında Yaptığı Öncü ve Özgün Çalışmalar	12.1.4. Müslümanların bilim alanında yaptığı özgün çalışmaları sınıflandırır.	1	1
	5. Kur'an'dan Mesajlar: Fâtır Suresi 27-28. Ayetler	12.1.5. Fâtır suresi 27-28. ayette verilen mesajları değerlendirir.	1	
Anadolu'da İslam	1. Türklerin Müslüman Olmaları	12.2.1. Türklerin Müslüman olma sürecini açıklar.	1	1
	2. Milletimizin İslam Anlayışının Oluşmasında Etkili Olan Bazı Şahsiyetler	12.2.2. Dinî anlayış ve kültürümüzün oluşmasında etkili olan bazı şahsiyetleri tanır.	2	4
	3. Kur'an'dan Mesajlar: Nisâ Suresi 69. Ayet	12.2.3. Nisâ suresi 69. ayette verilen mesajları değerlendirir.	1	

- Okul genelinde yapılacak sınavlarda açık uçlu sorular sorulacağı göz önünde bulundurularak örnek senaryolar tabloda gösterilmiştir.

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce il sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolara uygun yazılı kâğıdı örnekleri hazırlanmıştır. İl sınıf/alan zümreleri de verilen örnek senaryoları inceleyerek kendileri benzer tablolar hazırlayıp öğretmenlerin kullanımına sunacaklardır. Örnek senaryolardaki soruların sayı ve kurgularındaki fark, sorularda ölçülen bilişsel düzeylere göre şekillendirilmiştir.

Bilişsel düzey, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin bilişsel alanda ulaşacağı hedef davranışların basitten karmaşığa olacak şekilde sıralanmasıyla tanımlanan düzeylerdir.

Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; ders içeriğinde öğretilen içeriğe benzer şekilde tanımlanmasını, gösterilmesini, bulunmasını, örneklendirilmesini, listelenmesini, basit bir şekilde yorumlanmasını vb. içerir.

Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; öğretilen içeriğin yeni durumlar veya günlük yaşam durumları çerçevesinde kullanılmasını, ilişkilendirilmesini, çözümlenmesini, karşılaştırılmasını, çıkarım yapılmasını, değerlendirilmesini, yeni bakış açılarının sunulmasını vb. içerir.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, il/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

Konu soru dağılım tablolarında soru dağılımları verilen örnek senaryoların her biri, örnek yazılı kâğıdı olacak şekilde verilmiştir.

Soru çözümlerine ulaşmak için karekodu okutunuz.

Not: Örnek senaryolardaki kazanımlar, öğretmenlerimizin kazanım ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu kazanım ifadelerine sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

Örnek Senaryo 1	
Soru Sayısı	***Ölçülen Bilişsel Düzey***
7 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *Senaryo 1'deki tüm sorular*

Adı ve Soyadı: Sınıfı: Numarası:

SENARYO 1

Kazanım: 12.1.3. İslam medeniyetinde öne çıkan eğitim ve bilim kurumlarını tanır.

1.
- İslami ve pozitif ilimler alanında eğitim verilmiştir.
- En gelişmiş hâli, Nizamülmülk tarafından kurulmuştur.
- Yüksek düzeyde eğitim ve öğretim yapan kurumlardır.

Bu bilgilerin tamamının İslam medeniyetindeki hangi eğitim kurumuyla ilgili olduğunu yazınız.

Kazanım: 12.1.4. Müslümanların bilim alanında yaptığı özgün çalışmaları sınıflandırır.

2. I. Aziz Sancar, hücrelerin hasar gören DNA'ları nasıl onardığını ve genetik bilgisini nasıl koruduğunu haritalandırarak araştırmalar yapmıştır.

II. İbn Heysem, parabolik ve küresel aynalar, mercekler ve ışığın kırılması ile ilgili çalışmalar yapmıştır.

Müslüman bilim insanlarının yaptığı bu çalışmalar hangi bilim dalı ile ilgilidir? Yazınız.

I.

II.

SENARYO 1

Kazanım: 12.1.5. Fâtır suresi 27-28. ayette verilen mesajları değerlendirir.

3. "Allah'ın gökten su indirdiğini görmez misin? Sonra onunla renkleri ve çeşitleri farklı ürünler çıkardık. Dağların da farklı renklerde; beyaz, kırmızı, simsiyah kısımları vardır. Aynı şekilde insanlardan, binek hayvanlarından ve eti yenen hayvanlardan da farklı tür ve renklerde olanlar vardır. Kulları içinden ancak âlimler, Allah'ın büyüklüğü karşısında heyecan ve korku duyarlar. Şüphesiz Allah üstündür, çok bağışlayandır." (Fâtır suresi, 27 ve 28. ayetler)

Bu ayetlerde Allah'ın nimetlerini fark edip ona saygı duyanların hangi özelliğine değinildiğini yazınız.

Kazanım: 12.2.1. Türklerin Müslüman olma sürecini açıklar.

4. Türklerin Müslüman olma sürecine etki eden faktörlerden ikisini yazınız.

SENARYO 1

Kazanım: 12.2.2. Dinî anlayış ve kültürümüzün oluşmasında etkili olan bazı şahsiyetleri tanır.

5. Ankara'da müderrislik yapmıştır. Orta Asya'dan gelen Türk göçerlerin yerleşik hayata geçmesini sağlamış böylece Anadolu Türk birliğinin tesisinde ve Anadolu'nun iktisadi bakımdan gelişip kalkınmasında önemli bir rol oynamıştır. Müritlerini toprağı işlemeye ve el sanatlarına teşvik etmiştir. Geliştirdiği imece usulü, bugün bile hâlâ Anadolu'da uygulanmaktadır.

Bu parçada bahsedilen mutasavvıfın kim olduğunu yazınız.

Kazanım: 12.2.2. Dinî anlayış ve kültürümüzün oluşmasında etkili olan bazı şahsiyetleri tanır.

6. Selçuklu Dönemi'nde Konya'da yaşamış ve geliştirdiği tasavvufi düşünce ile birçok insanı etkilemiştir. Önemli eserlerinden biri olan Mesnevi günümüzde ilgi ile okunmaktadır.

Hakkında kısa bilgi verilen bu mutasavvıf kimdir? Yazınız.

Kazanım: 12.2.3. Nisâ suresi 69. ayette verilen mesajları değerlendirir.

7. "Kim Allah'a ve peygambere itaat ederse işte onlar; Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberler, sıddıklar, şehitler ve salihler ile birliktedirler. Bunlar ne güzel arkadaştır." (Nisâ suresi, 69. ayet)

Bu ayette geçen Allah'ın kendilerine nimet verdiği kişilerin özelliklerini birer cümleyle açıklayınız.

Örnek Senaryo 2	
Soru Sayısı	***Ölçülen Bilişsel Düzey***
7 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *Senaryo 2'deki 1, 2, 3, 5, 6, 7 ve 8. sorular*
1 soru	Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *Senaryo 2'deki 4. soru*

Adı ve Soyadı: Sınıfı: Numarası:

SENARYO 2

Kazanım: 12.1.3. İslam medeniyetinde öne çıkan eğitim ve bilim kurumlarını tanır.

1. Bağdat'ta halife Me'mun tarafından kurulmuştur. Bu kurumda Yunan, Süryani, İran, Hint yazma eserleri Arapçaya tercüme edilmiştir.

Hakkında kısa bilgi verilen İslam medeniyetindeki bu eğitim kurumun adını yazınız.

Kazanım: 12.1.3. İslam medeniyetinde öne çıkan eğitim ve bilim kurumlarını tanır.

2. I. Günümüzdeki üniversitelerin karşılığı konumunda olup dinî, sosyal ve fen bilimlerinin birlikte okutulduğu eğitim kurumlarıdır. Bu kurumlardan başarı ile mezun olanlara diploma anlamında icazet verilmiştir.

II. Bu kurumlarda gözlem yapılması yanında teorik ve pratik olarak astronomi eğitimleri de verilmiştir.

Numaralanmış cümlelerde İslam medeniyetindeki eğitim kurumlarından hangileri tanıtılmaktadır? Yazınız.

I.

II.

Kazanım: 12.1.4. Müslümanların bilim alanında yaptığı özgün çalışmaları sınıflandırır.

3.
- Küresel usturlabın Müslüman bilgin olan Câbir bin Sinan el-Harrânî tarafından icat edildiği kabul edilmektedir.
- Bir diğer Müslüman bilim adamı olan Bettânî; Güneş yılını 365 gün, 5 saat, 6 dakika ve 24 saniye olarak gerçek değere en yakın hesaplamayı yapmıştır.

Bu maddelerde verilen bilgiler hangi bilim dalı ile ilgilidir? Yazınız.

SENARYO 2

Kazanım: 12.2.1. Türklerin Müslüman olma sürecini açıklar.

4. Ahilik teşkilatında kişinin Allah'a, kendine ve topluma karşı sorumluluklarıyla ilgili eğitimler verilmiş; usta, kalfa, çırak münasebetleri ve alışverişte uyulması gereken ilkeler öğretilmiştir.

Bu cümleye göre Ahilik teşkilatının mensuplarına kazandırmak istediği değerlerden üçünü yazınız.

Kazanım: 12.2.2. Dinî anlayış ve kültürümüzün oluşmasında etkili olan bazı şahsiyetleri tanır.

5.
- Asıl adı Şerif Hızır olarak bilinmektedir.
- İslam inancı ve kültürünü Balkanlara tanıtmada önemli bir etkiye sahiptir.

Bu bilgilerin hangi mutasavvıfla ilgili olduğunu yazınız.

Kazanım: 12.2.2. Dinî anlayış ve kültürümüzün oluşmasında etkili olan bazı şahsiyetleri tanır.

6. **Eserlerinde** "sevgi dilini sıkça kullanan, özgün ifade kalıpları ve mecazlarla Türkçenin edebî bir dil hâline gelmesine katkı sağlayan" **mutasavvıf şairin adını yazınız.**

SENARYO 2

Kazanım: 12.2.2. Dinî anlayış ve kültürümüzün oluşmasında etkili olan bazı şahsiyetleri tanır.

7. Kûfe'de doğup Bağdat'ta vefat etmiştir. Zeki ve ilme meraklı olup fıkıhta uzmanlaşarak İmam-ı Âzam olarak tanınmıştır. Kendi görüşlerinin sistemleşmesiyle fıkhi bir mezhep oluşmuştur. En bilindik eseri el-Fıkhü'l-Ekber'dir.

Hakkında bilgi verilen İslam âliminin adını yazınız.

Kazanım: 12.2.2. Dinî anlayış ve kültürümüzün oluşmasında etkili olan bazı şahsiyetleri tanır.

8. Tefsir, hadis, fıkıh, kelam ve tıp alanında ilim tahsil etmiş aynı zamanda tasavvufi eğitim de almıştır. Hayatını kazanmak için zanaat öğrenip bunları Anadolu'da gezdiği yerlerdeki insanlara öğretmiştir. Anadolu'da kurduğu teşkilat ile esnaf arasında iş ahlakının yaygınlaşmasını amaçlanmıştır. Bu sayede esnafın iyi bir Müslüman ve vasıflı bir meslek sahibi olmasını sağlamaya çalışmıştır.

Hakkında bilgi verilen bu şahsiyetin adını yazınız.